

IRDO

MOZAIK

Prve slovenske družbeno odgovorne novice, št. 10/XII december 2019

Horus 2019

Podeljena priznanja in nagrade

Str. 4

Poslanice

Člani IRDO o prihodnosti

Str. 11

IRDO razmišljanje

Slovenija je med svetlobno najbolj onesnaženimi državami

Str. 27

IRDO

MOZAIK

IRDO - Inštitut za razvoj družbene odgovornosti si prizadeva si povezati vse ključne akterje na področju razvoja družbene odgovornosti (podjetja, vlada, civilna družba...) ter izvajati skupne aktivnosti in kampanje za osveščenost širše družbe o potrebnosti in pomenu družbene odgovornosti v Sloveniji.

S svojim delovanjem inštitut IRDO prispeva k prenosu in prilagajanju tujega znanja ter konceptov slovenskim razmeram in potrebam, hkrati pa omogoča izmenjavo slovenskega znanja in izkušenj s tujimi strokovnjaki, podjetji in organizacijami.

Povabite v naše članstvo tudi druge, ki bi želeli biti seznanjeni z informacijami o družbeni odgovornosti in prispevati k razvoju le-te.

Izdajatelj:

IRDO
Inštitut za razvoj družbene odgovornosti
Preradovičeva ulica 26
2000 Maribor, Slovenija
info@irido.si // www.irido.si

Telefon: + 386 (0)31 344 883

Spletna mesta: www.irido.si, www.horus.si,
www.mladinski-delavec.si, www.model-m.si/

Uredništvo

Novinar: člani Inštituta IRDO, Monika Rajšp, dr. Martina Rauter

Glavni urednik: ddr. Matjaž Mulej

Odgovorna urednica: mag. Anita Hrast

Kontakt: novice@irido.si

Naklada: elektronska oblika novic, poslano na najmanj 1400 naslovov

Foto: IRDO in drugi avtorji, na strani 3 spodaj—
Plastic pollution in ocean environmental problem -
©AP Images/European Union-EP

Fotografija na naslovnici: ivanovgood
<https://pixabay.com/>, str. 3 foto: monicore

V kontekstu družbene odgovornosti (zmanjšanje stroškov, onesnaževanja okolja) so novice v elektronski obliki. Za vsebino prispevkov odgovarjajo avtorji. Mnenja avtorjev niso tudi nujno mnenja uredništva. Besedila niso lektorirana in so v slovenskem in angleškem jeziku. Vse pravice pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim dovoljenjem uredništva.

Revija IRDO Mozaik je v letu 2015 prerasla meje članstva, zato je namenjena članom inštituta IRDO, simpatizerjem, podpornim partnerjem ter poslovni in širši javnosti.

Vsebine

- 4 *Horus 2019*
- 9 *Utemeljitev Ocenjevalne komisije*
- 11 *Nagrajenci Horus 2019*
- 23 *Poslanice*
- 24 *Ddr. Matjaž Mulej*
- 25 *Jasna Dominko Baloh*
- 27 *Ana Korže Vovk*
- 28 *Natalie Cvikl Postružnik*
- 30 *IRDO razmišljanje: Svetlobno onesnaževanje v Sloveniji*

Spoštovane članice in člani Inštituta IRDO!

Tokratni IRDO Mozaik je prazničen in zato nekoliko drugačen.

Letos mineva 15 let, odkar je nastal IRDO – Inštitut za razvoj družbene odgovornosti, s sedežem v Mariboru. Takrat je bil edini, ki je oral ledino na tem področju, danes je takšnih organizacij več, tudi zato ker je biti družbeno odgovoren moderno, a Inštitut IRDO je vseh 15 let vztrajal na svoji poti in postal poznano in priznano jedro strokovnjakov, znanstvenikov in raziskovalcev s področja družbene odgovornosti, ki s svojimi aktivnostmi pomembno prispevajo k razvoju družbene odgovornosti podjetij, organizacij, ustanov, posameznikov in vlad ter tako družbe v celoti.

Sredi decembra so bila podeljena letošnja priznanja in nagrade v okviru projekta Slovenska nagrada za družbeno odgovornost HORUS 2019 in to že enajstič zapored. Kdo so nagrajenci? Preberite.

Povabili smo vas, da skupaj z nami razmišljate o razvoju družbene odgovornosti in trajnostnega razvoja v prihodnje. Razmišljali so ddr. Matjaž Mulej, Jasna Dominko Baloh, Ana Korže Vovk in Natalie Cvikel Postružnik.

*Vabljeni k branju Mozaika.
In k akciji v duhu
družbene odgovornosti —
v svojem okolju.*

V skladu z odločbo št. 61510-6/20153 z dne 23.2.2016, ki jo je izdalo Ministrstvo RS za kulturo, je e-revija IRDO Mozaik, prve slovenske družbeno odgovorne novice, vpisana v razvid medijev pod zaporedno številko 2014.

WWW.HORUS.SI

horus

slovenska nagrada
za družbeno odgovornost

www.horus.si

HORUS 2019: Kar tri glavne nagrade so prejele organizacije iz Maribora

V Mariboru so podjetjem, organizacijam in posameznikom že enajstič podelili Slovenske nagrade za družbeno odgovornost HORUS

17. decembra so v *Svečani dvorani Rotovž v Mariboru* podelili letošnja priznanja in nagrade v okviru projekta *Slovenska nagrada za družbeno odgovornost HORUS 2019*. Nagrade in priznanja podeljuje *IRDO – Inštitut za razvoj družbene odgovornosti* v sodelovanju s številnimi podpornimi partnerji projekta. S tem projektom želijo partnerji *poiskati in nagraditi celovite pristope podjetij in posameznikov k družbeni odgovornosti in trajnostnemu razvoju*. Častni pokrovitelj nagrade je *Aleksander Saša Arsenovič, župan Mestne občine Maribor*. V njegovem imenu je udeležence pozdravil *Josip Rotar*, mestni svetnik Mestne občine Maribor.

Za Slovensko nagrado za družbeno odgovornost *Horus 2019* so se potegovale različne pravne osebe in posamezniki. Na razpis *HORUS 2019* je do **15. novembra 2019** prispelo **11 vlog**, od tega so za kategorijo *Strateška nagrada* prispele **tri vloge**, za priznanje za *Projekt dve vlogi*, za *Posebna priznanja - splošno štiri vloge*, za *Posebno priznanje novinar/ka pa dve vlogi*. Vloge so bile v novembru poslane v *ocenjevanje 13-tim neodvisnim strokovnjakom*, ki so bili imenovani iz vrst organizatorjev, podpornih partnerjev projekta, strokovne in drugih javnosti. *Ocenjevanje je potekalo v dveh krogih*, za *uvrstitev med finaliste* so morali kandidati zbrati **vsaj 51 % vseh možnih točk**, kar pomeni, da so dejansko **tekmovali tudi sami s seboj**, ne glede na število kandidatov v kategoriji. Eden izmed kandidatov se ni uvrstil v finale. Poudarek je bil dan **celovitim pristopom k družbeni odgovornosti**, aktivnostim ter **spremljanju učinkov**. Ocenjevalna komisija je razglasila **10 finalistov** ter podelila **tri nagrade in šest poseb-**

nih priznanj.

V kategoriji *majhna neprofitna pravna oseba* je zmagala *DOBA Fakulteta za uporabne poslovne in družbene študije Maribor*, ki je bila v prednosti za **0,27 % točke** pred socialnim podjetjem *Malo mesto d.o.o.* iz Ljubljane. V kategoriji *majhna profitna pravna oseba* je nagrado prejelo podjetje *FlawlessCode, informacijski inženiring, d.o.o.* iz Maribora. Priznanje za projekt je v kategoriji *neprofitnih pravnih oseb* prejela *Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru* za projekt *Učni vrtovi kot medgeneracijski centri prihodnosti*.

Prejemniki *posebnih priznanj Horus 2019* v kategoriji *splošno* so bili: *Borut Ambrožič, Per Ardua d.o.o., Tomaž Bole, Ustanova Gallus, dr. Andrej Perko, Zavod Mitikas Mekinje*, in zmagovalec v tej kategoriji *Jurček Nowakk* iz društva *HOPLA – društvo za družinsko rekreacijo*.

Posebno priznanje v kategoriji novinar/ka je prejela *Viva Videnović*, urednica rubrike *Proglas* (tednik *Mladina*), finalistka v tej kategoriji pa je bila tudi *Branka Bezjak*, urednica *Štajerca* (*Časnik Večer*).

Ocenjevalna komisija za nagrado *Horus 2019* se je odločila, da *Združenju Manager ob 30-letnici delovanja* in postavljenih visokih etičnih merilih za delovanje *slovenskih managerk in managerjev* podeli *Platinasto nagrado Horus 2019*. V *Združenju Manager* pravijo: **»Vsak dan nam daje priložnost postati boljša različica sebe.»** To velja za vse nas, zlasti na področju zavedanja o naši soodvisnosti in odgovornosti.

Organizator:

Sofinancer:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT
URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MLADINO

Predsednica Ocenjevalne komisije nagrade Horus 2019 in predsednica Slovenskega društva za odnose z javnostmi **Anita Kovačič Čelofiga** je ob podelitvi povedala: »V Slovenskem društvu za odnose z javnostmi smo izjemno ponosni, da smo del tako pomembne zgodbe že od samega začetka, ko je bila Slovenska nagrada za družbeno odgovornost HORUS še pobuda - ideja o tem, kako spodbuditi celovitost v razmišljanju, inovativnost v delovanju in odgovornost pri poslovanju organizacij. Po 11-tih letih podeljevanja nagrade in izjemne zavzetosti Inštituta za razvoj družbene odgovornosti, je priznanje ne le uveljavljeno, pač pa tudi spoštovano in cenjeno. **Danes gre za vodilno slovensko nagrado s področja uravnotežene in inovativne družbene odgovornosti**, zaradi katere je družbena odgovornost vse pogosteje prepoznana kot **obvezna sestavina ali predpogoj za preživetje organizacij**.«

Pri projektu Horus je doslej sodelovalo **40 strokovno-interesnih organizacij in medijev, sofinancerjev**, ocenjevalo je več kot **90 strokovnjakov različnih strok**, sodelovalo več kot **180 različnih kandidatov – od podjetij, zavodov, nevladnih organizacij, do posameznikov**. Že vse od nastanka nagrade Horus **Marko in Marika Pogačnik** izdelujeta **unikatna umetniška dela**, polna pozitivnih vibracij, namenjenih spodbujanju uspešnega delovanja HORUS nagrajencev. Tako je nastal mozaik znanja, vrednot in sodelovanja, ki krepi razvoj družbene odgovornosti v Sloveniji.

Letos mineva 15 let, odkar je nastal IRDO – Inštitut za razvoj družbene odgovornosti, s sedežem v Mariboru. Na prireditvi je njegova ustanoviteljica **mag. Anita Hrast**, direktorica Inštituta IRDO, povedala: »Veseli me, da lahko s tolikimi

organizacijami, posamezniki in ustanovami sodelujemo že vrsto let in soustvarjamo napredek Slovenije na področju razvoja družbene odgovornosti. Nagrada Horus udeležencem natečaja pomaga krepiti ugled, lojalnost zaposlenih in kupcev, izboljšuje njihovo interno strategijo družbene odgovornosti in pomaga analizirati obstoječe stanje ter se primerjati z drugimi na tem področju.«

**Zaslужni profesor, dvakratni doktor Matjaž Mu-
lej**, predsednik Strokovnega sveta IRDO in predsednik Strokovno-organizacijskega odbora nagrade Horus, pa je ob tem dodal: »Eden izmed najbolj prepoznavnih projektov je **ob mednarodni konferenci**, ki jo IRDO ustvarja že 14 let, tudi **Slovenska nagrada za družbeno odgovornost Horus**. Ta krepí zavedanje o vplivu, ki ga imamo na okolje in družbo in s tem na pogoje za življenje vseh nas in prihodnjih generacij.«

Nagrade zagotovo ne bi bilo, če je že vrsto let ne bi podpirali **številni podporni partnerji**, kot so: Slovensko društvo za odnose z javnostmi, Združenje delodajalcev Slovenije, Združenje Manager, Štajerska gospodarska zbornica, Ameriška gospodarska zbornica, Društvo za marketing Slovenije, Društvo novinarjev Slovenije, Slovensko združenje Združenih narodov za trajnostni razvoj, Slovensko združenje za kakovost in odličnost, Zavod Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij, Združenje socialna ekonomija Slovenije in drugi. Projekt letos delno sofinancira Urad Republike Slovenije za mladino, nastop glasbenikov je omogočila Ustanova Gallus, uporabo dvorane za to svečano podelitev je omogočila Mestna občina Maribor. Partner klipinga je podjetje Press Clipping.

Mag. **Anita Hrast**, direktorica Inštituta IRDO, je povedala: *»Nagrada Horus udeležencem natečaja pomaga krepiti ugled, lojalnost zaposlenih in kupcev, izboljšuje njihovo interno strategijo družbene odgovornosti in pomaga analizirati obstoječe stanje ter se primerjati z drugimi na tem področju.«*

Predsednica Ocenjevalne komisije nagrade Horus 2019 in predsednica Slovenskega društva za odnose z javnostmi **Anita Kovačič Čelofiga** je ob podelitvi povedala: *»Danes gre za vodilno slovensko nagrado s področja uravnotežene in inovativne družbene odgovornosti, zaradi katere je družbena odgovornost vse pogosteje prepoznana kot obvezna sestavina ali predpogoj za preživetje organizacij.«*

Mnenje Ocenjevalne komisije o letošnjih kandidatih

Člani Ocenjevalne komisije menimo, da je bilo kot v preteklih letih, tudi letošnje ocenjevanje zahtevno, a tudi jasno, konkretno in pravično. V procesu ocenjevanja nismo dovolili možnosti medsebojnega vpliva ocenjevalcev, odločitve smo prepustili statističnim ocenam, ki pa so na koncu pokazale, da so zmagali tisti, ki so si zmagalo resnično zaslužili.

Po pravilnikih nagrade Horus je nagrado v naslednjih dveh letih tudi mogoče odvzeti, če se pravnoformalno izkaže, da bi prejemnik ravnal v nasprotju z zakonodajo ali drugače kršil načela družbene odgovornosti. Zato v tem primeru prosimo za pozorno oko javnosti in njeno opozorilo, če nagrajenci na tem področju ne bi delovali odgovorno.

Komisija ugotavlja, da je bilo ocenjevanje zahtevno, kot vsako leto doslej. Vanj je bilo vključenih 13 neodvisnih strokovnih ocenjevalcev, vprašalniki so bili obsežni. Število razpisanih kategorij je bilo za eno manj (Slovenci v zamejstvu in po svetu) kot preteklo leto. Prijavljenih kandidatov je bilo v primerjavi s preteklimi leti podobno.

Tudi letos so ocenjevalci ob statističnih zapisovali še opisne ocene, kar je omogočilo dodano vrednost samemu procesu ocenjevanja. O zmagovalcih so odločale statistične ocene, ki so bile pridobljene neodvisno (ocenjevalci niso vedeli, kdo so drugi ocenjevalci in v katero kategorijo in krog ocenjevanja so uvrščeni drugi).

Vsa podjetja, ustanove in posamezniki, ki so se prijavili na letošnji razpis za Slovensko nagrado za družbeno odgovornost HORUS, so uspešni in učinkoviti, želijo storiti nekaj več na vseh področjih družbene odgovornosti. Vidi se nadgradnja njihovega dela v odnosu do zaposlenih, skupnosti, okolja in na trgi do kupcev in dobaviteljev.

Kot doslej, tudi letošnje tekmovanje za nagrado Horus kaže, da so družbeno odgovorne prakse podjetij, zavodov in posameznikov izredno zanimive in poučne, z izmenjavo mnenj in predlogov v okviru nagrade Horus pa jih lahko še učinkoviteje nadgradijo. S pomočjo neodvisnih ocenjevalcev so kandidati tudi letos pridobili dragocena mnenja, kaj lahko pri sebi še izboljšajo, kaj je morda slabše, pa bi potrebovalo nadgradnjo, in seveda, kaj si zasluži vso pohvalo. Ta obvestila bodo še v tem mesecu prejela vsa podjetja in zavodi, ki so sodelovali na tem razpisu, in upamo, da jih bodo lahko kmalu uporabili v svoji poslovni praksi.

Verjamemo, da bodo svojo moralno obvezo, širiti dobre prakse na tem področju, prevzeli tako nagrajenci, kot finalisti in da se jim bodo v prihodnjih letih pridružili še mnogi drugi. Namreč, nagrada Horus ni le analiza stanja družbene odgovornosti, ki organizaciji omogoča pripravo lastne strategije za razvoj družbene odgovornosti. Je mnogo več: je nagrada za vložen trud vseh deležnikov organizacije, je nagrada za organizacijo, pa najsi bo to podjetje, društvo, zavod, posameznik ali država. To dokazujejo številne pobude zaposlenih v nagrajenih podjetjih, ki po prejemu nagrade Horus pospešeno inovirajo in prispevajo k razvoju podjetij, kjer so zaposleni. Skupaj z lastniki so ponosni na delo v teh organizacijah in na njihovo družbeno odgovornost. Zavedanje o tem širijo na svoje poslovne partnerje, od dobaviteljev, do kupcev, to pa seveda opazijo tudi mediji, ki o takšnih podjetjih z veseljem poročajo in širijo zglede dobrih praks.

Vsekakor gre pohvala vsem podjetjem, ki so sodelovala v natečaju HORUS 2019 in njihovim prizadevanjem za družbeno odgovorno ravnanje in delovanje na različnih področjih. Finalisti v kategoriji majhno podjetje dokazujejo, da je tudi z

manj zaposlenimi mogoče delovati družbeno odgovorno in razširjati pozitivne premike v širše okolje. Skrb za okolje, lokalno skupnost ter motivacijo in zadovoljstvo zaposlenih je skupna točka prizadevanj vseh finalistov.

Vsem nagrajencem, prejemnikom posebnih priznanj in finalistom Horus 2019 za njihova prizadevanja in zgledno ravnanje na področju družbene odgovornosti iskreno čestitamo.

Hkrati pa jih vabimo v aktivno delo v POSLOVNI KLUB HORUS - mrežo družbeno odgovornih podjetij, ki posreduje znanja in izmenjuje izkušnje. Poslovni klub HORUS je klub družbeno odgovornih (t.j. do ljudi in narave) podjetij, finalistov in nagrajencev Slovenske nagrade za družbeno odgovornost Horus.

Člani kluba želijo spremeniti dojemanje družbene odgovornosti v podjetjih, in preko podjetij širiti družbeno odgovornost v javne ustanove in državne organe ter posledično tudi preko njih do najmlajših v vrtcih in šolah. Delujejo z namenom, da z družbeno odgovornostjo vplivajo na oblikova-

nje širših družbenih učinkov, zlasti na uspešnost Slovenije in dobro življenje njenih prebivalcev.

Mnenje Ocenjevalne komisije in organizatorjev o projektu HORUS 2019

Tako kot v preteklih letih, tudi letos Ocenjevalna komisija ugotavlja, da je projekt uspel. Komisija predlaga za v prihodnje vnos ustreznih izboljšav v obrazce in sam projekt ter povezovanje z mnogimi certifikati na področju družbene odgovornosti in trajnostnega razvoja, ki so se začeli pojavljati na slovenskem trgu in mednarodno.

Hkrati pa vabi vsa slovenska podjetja, zavode, posameznike, da po svojih močeh čim več vlagajo v družbeno odgovorno delovanje in s tem krepijo slovensko in mednarodno družbeno odgovornost. Eden izmed korakov je lahko tudi ta, da že v prihodnjem letu sodelujejo na razpisu za Slovensko nagrado za družbeno odgovornost Horus 2020, ki bo prihodnje leto podeljena dvanajstič zapored!

NAGRADA HORUS 2019 ZA STRATEŠKO CELOVITOST PRAVNE OSEBE

Kategorija majhna neprofitna pravna oseba: **DOBA Fakulteta za uporabne poslovne in družbene študije Maribor**

»DOBA Fakulteta za uporabne poslovne in družbene študije Maribor ima spoštovanja vreden način razmišljanja in delovanja izobraževalne institucije, ki svojim zaposlenim in študentom z družbeno odgovornim ravnanjem in on-line študijem ponuja veliko več kot le osnovno dejavnost. Izpostaviti moramo dovršen in sistematičen pristop k družbeni odgovornosti in vključitev le-te v njeno temeljno politiko. Posebej nas veseli dejstvo, da je družbena odgovornost našla svoje mesto v predmetniku in da imate usposobljeno vodjo za to področje, s čimer zagotavljate, da se princip družbene odgovornosti širi med študenti in zaposlenimi, tudi s pomočjo praktičnih delavnic, ki jim omogočajo, da jo udeležijo. Na ta način spodbujate njihovo pozitivno ravnanje in prenos dobrih praks na druga področja življenja in delovanja. S komuniciranjem lastne družbene odgovornosti prenašate na svoje diplomante vrednote empatije, etičnega delovanja in trajnostne odgovornosti. Ti pa jih lahko nato udeležijo z delovanjem v svojih okoljih in posledično prispevajo k razvoju celotne družbe. Za vaše delo zato iskrene čestitke!«, je zapisala Ocenjevalna komisija.

Kategorija majhna profitna pravna oseba: **FlawlessCode, informacijski inženiring, d.o.o.**

»FlawlessCode inženiring d.o.o. je mlado in hitro rastoče podjetje, ki ima veliko dimenzij družbene odgovornosti že sedaj vključenih v svojo poslovno strategijo. Podjetje dokazuje, da je kljub majhnosti možno zasledovati cilje družbene odgovornosti in skrbeti za svoje zaposlene, okolje kot tudi za širše družbeno okolje. Posebne pohvale je vredno angažiranje podjetja na področju integracije ranljivih skupin prebivalstva (migranti, invalidi, itd.) in zavest o pomenu lastnega prispevka k razvoju lokalnega okolja. Mlad kolektiv, katerega aktivnosti ter zavezanost lokalnemu okolju so vredna posnemanja. Veliko uspeha na vaši nadaljnji poti in iskrene čestitke!« je zapisala Ocenjevalna komisija.

Kategorija majhna neprofitna pravna oseba:
Prejemnik manjše nagrade je **Malo mesto d.o.o., socialno podjetje**, saj je med prvo uvrščnim in drugo uvrščnim v tej kategoriji le 0,27 % razlike

»Socialno podjetje Malo mesto d.o.o. z Mini City središčem je kreativno in tematsko otroško mesto za otroke do 13 leta starosti, ki jim omogoča učenje realnih življenjskih veščin in kompetenc, potrebnih za samostojno življenje v prihodnje. Polega tega pa je mesto namenjeno tudi t.i. medgeneracijskemu druženju, ki je v sodobni potrošniški družbi prepogosto postavljeno na stranski tir - otroci pa prepuščeni samim sebi. Odkriti, kaj te v življenju veseli in čemu bi si želel posvetiti svoj (delovni) čas, je zahtevna naloga za vsakega posameznika, zato je zelo dobrodošla RAZPIS ZA SLOVENSKO NAGRADO ZA DRUŽBENO ODGOVORNOST – HORUS 2019 Poročilo o delu ocenjevalne komisije za Slovensko nagrado za družbeno odgovornost HORUS 2019, 11.12.2019 7 možnost, da se že v zgodnjih letih seznaniš s posameznim poklicem. Aktivnosti v Mini Cityju malim udeležencem dajejo še veliko več - priložnost za sklepanje prijateljstev s poudarkom na sodelovanju, možnost za kreativno raziskovanje sveta svojih staršev, razvijanje domišljije, samostojnega razmišljanja in odgovornega ravnanja. Entuziazem vseh vključenih deležnikov po še boljših doživljajskih izkušnjah uporabnikov, in dober sprejem oz. odziv uporabnikov, lokalne skupnosti in širšega okolja (tudi čez mejo), predstavljajo zelo dobro popotnico za nadaljnje uspešno udejnavanje poslanstva podjetja. Veliko uspeha na tej poti in iskrene čestitke!, je zapisala Ocenjevalna komisija.

PRIZNANJE ZA PROJEKT

Kategorija neprofitnih pravnih oseb: **Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru**

Projekt Učni vrtovi kot medgeneracijski centri prihodnosti Filozofske fakultete Univerze v Mariboru krepi občutek pripadnosti skupnosti, pomen medsebojnega sodelovanja (v različnih oblikah) in učenja otrok (ob pomoči različnih generacij) za življenje. Projekt krepi vrednote, ki so zaradi sodobnega načina življenja dandanes na veliki preizkušnji. Krepi prehransko samooskrbo in vnaša vrtičarske površine in s tem užitne rastline v urbano okolje. Gre za velik projekt s širokim naborom partnerjev in deležniških skupin, ki deluje že na dolgi rok. Samo želimo si lahko, da bi ta primer dobre prakse posvojili tudi drugod po Sloveniji in s podobnimi projekti pripomogli k izboljšanju medsebojnih odnosov različnih skupin in k dodajanju vrednosti okolju, v katerem živimo. Srečno in samo tako naprej tudi v bodoče!» je zapisala Ocenjevalna komisija.

POSEBNA PRIZNANJA – SPLOŠNO

Kategorija posebno priznanje – splošno: **Jurček Nowakk, HOPLA – društvo za družinsko rekreacijo**

»Jurček Nowakk je pobudnik številnih idej in projektov, ki povezujejo njegovo veselje do planinarjenja z iskanjem rešitev, kako to dejavnost omogočiti tudi skupinam ljudi z manj priložnostmi. Gre za osebo, ki želi pomagati širšemu krogu ljudi in povezati tiste, ki imajo boljše pogoje za življenje s tistimi, ki živijo z določenim bolezenskim stanjem. To je neverjetna zgodba o človeku, ki je naredil toliko dobrega na tako številnih področjih. Od kod tako veliko energije? Čuti srce ljudi iz najbolj ranljivih in obrobni skupin ljudi. Dokazuje, da se z dobro voljo in inovativnimi pristopi da narediti vse. Za vaše delo gospod Nowakk iskrene čestitke!«, je zapisala Ocenjevalna komisija.

POSEBNA PRIZNANJA – NOVINAR

Kategorija posebno priznanje - novinar: **Viva Videnović, urednica rubrike Proglas (tednik Mladina)**

Viva Videnović kot urednica Mladinine rubrike Proglas že več kot 20 let poziva k razmisleku o aktualnih problemih sodobne družbe, človeka in okolja. Z vodenjem uredništva, ki na kreativen način opozarja na družbeno odgovorne tematike, prispeva svoj delež k dvigovanju zavedanja o družbeni odgovornosti. Bralce ozavešča o aktualnih temah na poseben, provokativen način. Malo besed predstavlja velik učinek. Odzivi bralcev so zelo dobri, kar je omogočilo Proglasu dolgo življenjsko dobo in številne nagrade strokovne javnosti. Za delo ga. Videnović je značilna visoka profesionalnost, čut za družbeno odgovornost ter obravnava aktualnih tem, pomembnih za socialni in družbeni razvoj družbe. Iskrene čestitke!«, je zapisala Ocenjevalna komisija.

PLATINASTA NAGRADA HORUS 2019

Kategorija Platinasta nagrada: **Združenje Manager**

Združenje Manager je največje združenje managerjev in managerk v Sloveniji, ki povezuje več kot 1.200 slovenskih managerjev in managerk in že 30 let spodbuja razvoj managerskega poklica v Sloveniji. Z aktivnim sodelovanjem pri oblikovanju gospodarskega okolja v Sloveniji soustvarja rast konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in tako sooblikuje slovenski družbeni prostor. V letu 2019 so si člani združenja zadali novo poslanstvo in sicer: »Z odgovornim voditeljstvom in strokovnim managementom do skupnega napredka.« Zadali so si tudi tri strateške teme združenja, ki so: povezovanje in združevanje, sodobno voditeljstvo ter družbeni napredek in blaginja. V okviru družbenega napredka in blaginje želijo krepiti zavedanje o soodvisnosti in odgovornosti, spodbujati ne le znanje o vodenju, ampak tudi znanje o makrookolju in družbi. Ker je prva skrb Združenja Manager slovenski management spodbujati k etičnemu delovanju in s tem h krepitvi zavedanja slovenskega gospodarstva o naši skupni odgovornosti in soodvisnosti, se je Ocenjevalna komisija za nagrado Horus 2019 odločila, da Združenju Manager ob 30-letnici delovanja in postavljenih visokih etičnih merilih za delovanje slovenskih managerk in managerjev podeli Platinasto nagrado Horus 2019. V Združenju Manager pravijo: »Vsak dan nam daje priložnost postati boljša različica sebe.« To velja za vse nas, zlasti na področju zavedanja o naši soodvisnosti in odgovornosti. Zato verjamemo, da se bo vizija združenja »S sodelovanjem spreminjati priložnosti v uspehe in popeljati Slovenijo med 15 najrazvitejših držav v Evropi« kmalu uresničila. Za Platinasto nagrado Horus 2019 iskreno čestitamo!« je zapisala Ocenjevalna komisija.

V kategoriji novinarji se je za priznanje potegovala tudi **Branka Bezjak**, urednica Štajerca (Časnik Večer).

Za Posebno priznanje v kategoriji splošno je bil predlagani tudi **Borut Ambrožič**, Per Ardua d.o.o., vodja marketinga in projektne pisarne.

Za Posebno priznanje v kategoriji splošno je bil predlagani **Tomaž Bole**, glavni tajnik Ustanove Gallus in prostovoljec.

Družabni utrinki

**RAZPISANA KATEGORIJA:
NAGRADA ZA STRATEŠKO
CELOVITOST PRAVNE OSEBE**

(ZA STRATEŠKI PRISTOP PODJETIJ IN
ORGANIZACIJ K DRUŽBENI ODGOVORNOSTI)

WWW.HORUS.SI

**RAZPISANA KATEGORIJA:
POSEBNO PRIZNANJE
POSAMEZNIKU,**

**KI DELUJE V KONTEKSTU
DRUŽBENE ODGOVORNOSTI**

WWW.HORUS.SI

**RAZPISANA KATEGORIJA:
PRIZNANJE ZA PROJEKT**

(ZA SODELOVANJE GOSPODARSTVA,
ŠOLSTVA IN MLADIH)

WWW.HORUS.SI

**RAZPISANA KATEGORIJA:
POSEBNO PRIZNANJE
POSAMEZNIKU,**

**KI DELUJE V KONTEKSTU
DRUŽBENE ODGOVORNOSTI**

WWW.HORUS.SI

Brez izjemno
požrtvovalne
ekipe tudi tokrat
podelitev Horus
2019 ne bi bila
tako imenitna.

Hvala!

CERTIFIKAT VODJA ZA DRUŽBENO ODGOVORNOST IN TRAJNOSTNI RAZVOJ PODJETJA

"ZADNJIČ SE MI JE UTRNILA ENA MISEL - VČASIH SMO SANJALI, DA BI PR DOBIL SVOJE MESTO V NAŠIH PODJETJIH, IN GA JE. ZDAJ GREMO NOVIM SANJAM NAPROTI - ZA VEČ OSEBNE IN DRUŽBENE ODGOVORNOSTI V ORGANIZACIJAH, KER NAM JE MAR ZA LJUDI IN OKOLJE."

- DR. MARTINA RAUTER

PRIDOBI CERTIFIKAT

Vodja za družbeno odgovornost
in trajnostni razvoj

Koristi DOP in TR za podjetje, organizacijo:

- Večji ugled in dobiček podjetja, organizacije
  - Večja produktivnost in inovativnost zaposlenih, manj absentizma in fluktuacije
  - Lažje pridobivanje novega kadra, novih poslovnih partnerstev, poslov
  - Boljše sodelovanje z lokalno skupnostjo, dobavitelji
  - Večji ugled podjetja v skupnosti, vzajemno sodelovanje s skupnostjo
- Več medijskih objav, boljša prepoznavnost podjetja...

Več informacij in prijave na www.irido.si / info@irido.si

Povabili smo člane, da skupaj z nami razmišljajo o razvoju družbene odgovornosti in trajnostnega razvoja v prihodnje. Njihove misli delimo z vami na naslednjih straneh.

Poslanice članov
Inštituta IRDO
za leto 2020
in vizija za naprej

Zasl. prof. ddr. **Matjaž Mulej,** predsednik Strokovnega sveta inštituta IRDO

Kaj si želite zase v novem letu?

»Družinsko zdravje.«

Kaj za vaše podjetje, organizacijo?

»Je nimam razen IRDO, sem 18 let upokoje-
nec.«

Kaj za mesto, kjer živite?

»Manj zavisti do podjetno uspešnih, če so
družbeno odgovorni.«

Kaj za državo?

»Bolj ustvarjalen odnos do družbene odgo-
vornosti kot družbeno-gospodarske uredi-
tve.«

Kaj za svet?

»Pospešeno uveljavitev pariškega sporazu-
ma in milenijskih ciljev OZN.«

Kaj naj se v duhu osebne in družbene od-
govornosti zgodi v prihodnje... vaš futuristi-
čen pogled na prihodnost?

»Globalna družbeno odgovorna družba z
novo OZN kot svetovno vlado, ki ne dovolju-
je nobenega monopola, poslovnega niti dr-
žavnega, nobenega vojnega napada, nobe-
nega občutka velesil, da imajo posebne
pravice, ampak posebne obveznosti do pre-
bivalstva sveta in njegovih naravnih pogo-
jev za življenje.«

Kako vidite dosedanje 15-letno delo inštitu-
ta IRDO in kam naj bi to šlo v prihodnje,
kakšna naj bo naša skupna vizija na tem po-
dročju?

» Za nazaj čestitam za preživetje z oranjem
ledine in šibko finančno odmevnostjo vse-
binsko zelo bogatega in družbeno odgovor-
nega delovanja. Za naprej želim več vpliva
na družbene in poslovne odločilne ljudi in
organizacije, ki naj dojamejo, da družbeno
odgovorno ravnanje preprečuje ali vsaj
zmanjšuje težave in stroške ter krepi mož-
nosti, da človeštvo preživi brez nove svetov-
ne vojne, številnih lokalnih vojn in uničenih
naravnih pogojev za preživetje.«

Jasna Dominko Baloh, direktorica Dobe

Kaj si želite zase v novem letu?

»Še naprej si želim sodelovanja z izjemnimi ljudmi na DOBI in izven nje, da bomo skupaj soustvarjali DOBO šolo, ki vidi dlje.

Želim si srečati veliko zanimivih ljudi, širiti prijateljstva, potovati, imeti čas za družino in se tudi v prihodnje odločati **ZA učenje, ZA kreativnost, ZA srečo**, kajti vse se začne v glavi, če mislimo pozitivno in znamo združiti zavzetost razuma z glasom srca je vse dobro in prav.»

Kaj za vaše podjetje, organizacijo?

»Poslovna skupina DOBA obeležuje tridesetletnico delovanja. Želim, da bomo tudi v naslednjih desetletjih širili uspeh in nasmeh ter spreminjali izzive v priložnosti. Ob tem naj izrazim globoko hvaležnost, ker sem lahko soustvarjala s sodelavci.

Z inovativnostjo, kreativnostjo in novimi preboji pri razvoju novih programov in svetovnih trendov, ki jih prenašamo v naše okolje, bomo plemenitili slovenski in širši prostor.»

Kaj za mesto, kjer živite?

»Predvsem si želim oblikovanja strategije razvoja na vseh področjih s prioriteta, več povezovanja, izkoriščanja potencialov, ki jih imamo, poslušanja meščanov in izboljšanja kakovosti življenja.

Mariborčani smo zelo prepadni našemu mestu. Ne pozabimo na slogan: **RAD IMAM TO TO NAŠE MESTO.**«

Kaj za državo?

»Živimo na prekrasnem koščku planeta, želim da bi s sodelovanjem, inovativnostjo in medsebojnim spoštovanjem našli rešitve, ki nam bodo zagotovile stabilno, uspešno in družbeno odgovorno sobivanje v družbi narodov.»

Kaj za svet?

»Pomisliti in pomagati ljudem, ki jim življenje ne omogoča dostojnega življenja, ki nimajo možnosti za izobraževanje. Bolj skrbeti za okolje, v katerem živimo, da bodo tudi prihodnje generacije kvalitetno živele na tem čudovitem planetu.»

Kaj naj se v duhu osebne in družbene odgovornosti zgodi v prihodnje ... vaš futurističen pogled na prihodnost.

!Če so pred desetletjem svetovni in gospodarski voditelji prepričevali posameznike, da je družbeno odgovorno ravnanje pomembno, je danes koncept in kontekst drugačen –

posamezniki pričakujejo in zahtevajo družbeno odgovorno ravnanje. Samo pogledjmo posameznike generacij Y in Z, ki prevzemajo vedno bolj pomembno vlogo v družbi.

Tudi za prihajajoče obdobje je pričakovati takšen trend. Koncept družbene odgovornosti se vedno bolj transformira v udejanjanja »od znotraj navzven«. Osebna in družbena odgovornost postajata vse bolj prepleteni. Pomemben vpliv bosta imela tudi trenda, ki se že kažeta, in sicer, da so **ljudje v ospredju** (tako zaposleni v podjetjih kot kupci in njihova pričakovanja družbeno odgovornega ravnanja podjetij in držav) ter **lokalno delovanje** (globalizacija je dosegla svoj vrh, globalna podjetja se vedno bolj usmerjajo na lokalno delovanje).

Verjamem, da bodo v prihodnosti uspešna samo podjetja, ki bodo imela »licenco za družbeno odgovorno poslovanje«. Posamezniki bodo v poplavi globalne ponudbe namreč zavračali vse, kar ne bo v duhu njihovih

družbeno odgovornih pričakovanj.«

Kako vidite dosedanje 15-letno delo inštituta IRDO in kam naj bi to šlo v prihodnje, kakšna naj bo naša skupna vizija na tem področju?

»Najprej čestitke ob pomembnem jubileju in oranju ledine na področju družbene odgovornosti v Sloveniji. Ko v slovenskem prostoru govorimo o družbeno odgovornosti, so prve misli in asociacije vedno povezane z IRDOM. To je velik dosežek.

Družbeno odgovorno ravnanje je postalo »standard«. IRDO naj zato tudi v prihodnje ponuja možnosti udejanjanja družbeno odgovornega ravnanja posameznikov in organizacij. Vizija IRDA naj še bolj kot doslej prevzema vlogo koordinatorja vseslovenskih družbeno odgovornih akcij – tistega, ki bo povezoval napore in prizadevanja posameznikov in organizacij ter jih povezal v vseslovenske iniciative.«

Prof. ddr. Ana Vovk Korže

Mednarodni center za ekoremediacije

Mednarodni center za ekoremediacije na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru deluje v smeri ponovne oživitve tako naravnega kot družbenega okolja s ciljem, da se razvije življenjska energija za ponovno delovanje. Naše delo je poslanstvo, je vezano na moč narave in interes družbe. Zato si v novem letu želimo dobro sobivanje z naravo, kajti Zemlja nam vse bolj kaže, da smo jo preveč enostransko izkoriščali in nujno je, da se prenehamo bojevati z naravo, ampak da začnemo z njo polno sodelovati. Zaradi globalnih in potrošniških navad to ni tako enostavno, zato je naš cilj v letu 2020 navdušiti čimveč posameznikov, družin, lokalnih skupnosti in državo ter svet za svojo samooskrbo. Ne le za hrano in pijačo, ampak tudi za samooskrbo z energijo, z vodo in plodno zemljo, če država tega nima, je odvisna od drugih, kar pa kot kaže zgodovina, ni bilo dobro za nikogar. Naj bo prihodnost priložnost za vse nas, da v sebi

prebudimo motivacijo, energijo in interes za prave aktivnosti, take, ki ne bodo v škodo Zemlji, živalim in rastlinam, ampak v njihovo korist. To nam bo odprlo neizmerne priložnosti za uravnoteženo sobivanje, s tem ko bodo podpirali naravne vire in dopusti življenje vsem bitjem, se bomo zavedali nesmiselnosti ubijanja, onesnaževanja in zatiranja na našem skupnem planetu.

Do takih pogledov nas je zagotovo pripeljal tudi IRDO, saj smo hoteli poglobiti v bistvo družbene odgovornosti in jo udejanjiti v praksi. IRDO je naredil premike v razumevanju in odnosu med ljudmi, zato je obstoj takega inštituta izredno pomemben tudi v prihodnje. Idejna vodja Anita Hrast – vse pohvale in čestitke za potrpežljivo delo in vidne rezultate v 15-tih letih!

Skupaj nas čaka veliko izzivov, ki si jih bomo znali razlagati kot nujne, kot stopnice na višje nadstropje, od koder bomo bolje videli vsakdanja dogajanja. Namesto energijsko izčrpanih ljudi, revnih upokojencev in razvajenih otrok, ki se ne znajo veseliti drobnih skrivnosti, zamenjamo to smer s skupno potjo ustvarjalne družbe, s sobivanjem, kjer si bomo delo delili, si med seboj pomagali in si se s samooskrbo veselili naših pridelkov, novih znanj, spoznanj in odnosov. Ti bodo pomembno vplivali na to, kako se bomo počutili. IRDO z Anito Hrast nam z njenim smehom in vedrino pričara prijeten občutek, ki ga moramo deliti naprej.

Mlade generacije se že zavedajo pomena ohranjanja narave, zato jim moramo dati priložnosti za njihovo ustvarjalnost (Učni poligon za samooskrbo Dole)

Mag. Natalie Cvikl

Postružnik,

direktorica

Insights d.o.o.

Kaj si želite zase v novem letu?

»Srčnost, vztrajnost, ljubezen, pogum.«

Kaj za vaše podjetje, organizacijo?

»Učinke pri strankah, ki se bodo kazali skozi višjo stopnjo zadovoljstva z življenjem, delom in seveda tudi skozi spremembe za bolj odgovorno življenje posameznik, družine, podjetij in posledično družbe.«

Kaj za mesto, kjer živite?

»Pametne in odgovorne odločitve politične elite; veliko izkoriščenih priložnosti ... smeha in zabave ... mednarodnih gostov, ki ostajajo več dni ... dogajanja in živosti ... živahnosti in povezovanja, upanja in zaupanja.«

Kaj za državo?

» ... odprti za samoodločitve državljanek in državljanov (brez 5g, svoboda odločanja glede cepljenja, ...) ... striktno omejevanje vsakršnega onesnaževanja (okoljskega, čustvenega, energijskega ...) ... prenehanje političnega lakajstva do drugih političnih in gospodarskih velesil ... pogum reči bobu bob ... konsekvence za neetična in pravno sporna dejanja ... prvo državo na svetu, ki resnično živi in diha po ISO 26.000 načelih (vseh!) ... merjenje in udejanjanje zakonodaje, ki podpira kazalnik sreča namesto kazalnik BDP in dodano vrednost ... sistem, ki ne bo več dopuščal lačnih otrok in starostnikov ... več preprostosti ... uf, veliko tega!«

Kaj za svet?

»100000 Gret Thunberg.«

Kaj naj se v duhu osebne in družbene odgovornosti zgodi v prihodnje... vaš futurističen pogled na prihodnost.

»Namesto pametnih mest, kjer bomo vsi elektron-

Foto: Gaja Postružnik

sko medsebojno priklopljeni, raje pametne in srčne ljudi ... vzgoja otrok v odgovorna, srčna, dušnopovezana razmišljujoča bitja, ki jim bomo dovolili delati napake in jih vzgojili v odgovorne (responsible and accountable) posameznike ... odrasli ljudje, ki spoštujejo in cenijo vsa živa bitja ... kjer bodo naša telesa, duša, srce, um na višjih energijskih vibracijah delovala v dobro vseh živih bitij brez izkoriščanja ... moderna utopija prvi korak je sprejemanje sebe, nato sprejemanje drugačnosti in drugih ... »

Kako vidite dosedanje 15-letno delo inštituta IRDO in kam naj bi to šlo v prihodnje, kakšna naj bo naša skupna vizija na tem področju?

»Prispodoba: odkrili ste gnili zob, ga začeli zdraviti ... zdaj je čas za večje posege, da se karies ne razširi drugam, da ne pride do paradontoze ... čas je, da skrb za higieno odgovornih sprememb prevzamejo in ponotranjijo tudi politični, gospodarski, elitistični, etični in drugi odločevalci ... IRDO pa naj bo ščetka in nitka in pasta ter zdrav vnos energije za te spremembe ...«

happy New year
2020

IRDO razmišljanje

Slovenija je med svetlobno najbolj onesnaženimi državami

Avtor: mag. Ivan Ketiš, Maribor (objavljeno v rubriki Pisma bralcev, časnik Delo 30.12.2019)

Pred kratkim mi je znanec potožil, da ima težave z vsiljeno svetlobo iz okolja. Ker sem hotel tudi zaradi njega izvedeti kaj več o tej vrsti onesnaževanja, sem poiskal pomoč na spletu in tako odkril, poleg drugih, tudi spletno stran društva Temno nebo. Nisem član društva, zato ne gre za reklamo – težko priznam, da sem zanj izvedel šele po omenjenem pogovoru. Zakaj torej sploh pišem o njem? Ker najdemo na njihovi spletni strani dovolj gradiva za razumevanje problema, škodljivih posledic tega onesnaževanja in napotke o tem, kako ga lahko vsak sam zmanjša. Še mnogo več o tej vrsti onesnaževanja najdemo, pričakovano, na spletnih straneh v angleškem jeziku.

Ker zadeva gotovo zanima širši krog ljudi, bom poskušal preko tega prispevka (vsaj domišljam si tako) spodbuditi razmišljanje o tem po moji oceni podcenjenem problemu. Večina med nami pozna onesnaževanje zraka, vode in zemlje, a se morda ne zaveda svetlobnega onesnaževanja. To je definirano kot vsako nekontrolirano uhajanje svetlobe iz umetnih virov izven cilja osvetlitve. Povečana in široko razpredena uporaba umetnih svetil ne ovira le našega pogleda v vesolje, temveč tudi škodljivo vpliva na zdravje ljudi in živali, na porabo energije in na našo klimo. Posledice svetlobnega smoga so lahko tudi sociološke, ekonomske, pravne, varnostne in estetske.

Svetlobno onesnaževanje vključuje: prekomerno svetlost, ki povzroča vidno neugodnost, osvetlitev nočnega neba nad naseljenimi območji, osvetljevanje območij, ki jih nismo nameravali osvetliti in niso potrebna osvetlitve, svetlo, pomešano in pretirano koncentracijo svetlobnih virov. Onesnaženje je stranska posledica industrializacije. Med njegove vire spadajo zunanja in notranja razsvetljava zgradb, osvetljevanje podjetij in športnih

objektov pa tudi svetlobne reklame. Mnoge zunanje razsvetljave so neučinkovite, pretirano svetle, nezadostno omejene in v mnogih primerih nepotrebne. Svetlobo raztresamo v nebo in električno energijo zanjo zapravljamo, namesto da bi jo usmerili na objekte in območja, ki bi jih želeli osvetliti.

Za astronome je nočno nebo okno v vesolje, vesolje pa naravni laboratorij, v katerem proučujejo zakonitosti različnih pojavov. Oddaljena telesa v vesolju lahko vidimo le ponoči, ko na nebu ni Sonca in je nebo dovolj temno, da zaznamo šibke izvore svetlobe. Žal je naše nočno nebo zelo osvetljeno od umetne svetlobe, ki prihaja od množice nezasenčenih svetilk povsod po Sloveniji. Mariborsko astronomsko društvo Orion mora, na primer, za svoja opazovanja neba zaradi svetlobe mesta izbrati oddaljeno Šmartno na Pohorju, v času nočne smuke pa niti to ne zadošča.

Ob razpadu dela ameriškega energetskega sistema v letu 2003, ki je prizadel 55 milijonov ljudi, ljudje niso mogli verjeti, da je lahko nebo tako lepo. S prostim očesom so prvič videli čudovito nebo, polno zvezd, drugih galaksij in meglenic. V skladu z leta 2016 izdanim Svetovnim atlasom osvetlitve nočnega neba z umetno lučjo živi 80 odstotkov svetovne populacije pod osvetljenim nebom. V ZDA in Evropi kar 99 odstotkov prebivalstva ni videlo naravno osvetljenega neba. Tri milijarde let je življenje na Zemlji obstajalo v ritmu svetlobe in teme, ki so ga določali samo Sonce, Luna in zvezde. Danes umetna svetila premagujejo temo in s tem prekinjajo naravni vzorec noč-dan. Vse več je merljivih dokazov o motnjah ekosistema in živalskega sveta, škodovanju zdravja ljudi, o vplivu na kriminal in varnost.

Dobre novice so, da je svetlobno onesnaževanje povratno, da je vsem vidno, da ga lahko zmanjša vsak med nami sam in da nam njegovo zmanjševanje prinaša tudi finančne prihranke. Prvi korak k temu je že odločitev, da uporabljamo osvetlitev le, kadar in kjer jo potrebujemo. Zaščitimo svetlobno razsipanje zunanjih luči in z zasloni omejimo svetlobo na notranjost. Če nas skrbi varnost, lahko namesto luči uporabimo detektorje gibanja.

Mednarodne primerjave kažejo, da je Slovenija med svetlobno najbolj onesnaženimi državami. Že podatek, da Maribor štirikrat bolj svetlobno onesnažuje nebo kot po številu prebivalcev petkrat večji avstrijski Gradec, je dovolj zgovoren. Razlogov za take naše razmere je več: 1: Množična uporaba tehnološko zastarelih in ekološko oporečnih nezasenčenih svetilk, največkrat nestrokovno montiranih. Z osvetljevanjem se lahko, očitno zaradi pomanjkljivega nadzora, ukvarja kdorkoli. 2: Pretiravanje v številu svetlobnih teles kot tudi z močjo osvetlitve pri osvetljevanju cest in drugih javnih površin, cerkva ter ostalih kulturnih spomenikov. 3: Praksa vsesplošnega osvetljevanja. V Slo-

veniji se je uveljavilo prepričanje o nujnosti vsesplošnega osvetljevanja za vsako ceno ne glede na smiselnost, stroške ali morebitne posledice. Razlog za je tudi lažno prepričanje, da več svetlobe pomeni večjo varnost. Morda je za koga presenetljivo, a praksa kaže, da je več kriminala na osvetljenih mestih. 4: Osvetljeni reklamni panoji. Slovenija postaja »prepoznavna« po že kar podivjanem in nekontroliranem postavljanju reklamnih panojev, in to praktično brez vsakršnih omejitev. V vsej Nemčiji ni, na primer, ob avtocestah niti enega osvetljenega panoja. In kakšna je rešitev? Na zavest ljudi se ni mogoče zanesti, vsaj ne kratkoročno.

Ker imamo Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/07, 109/07, 62/10 in 46/13), bi lahko iskali razloge za to, da smo po tem onesnaževanju med prvimi v Evropi, bodisi v višjih dopustnih zakonskih vrednostih in nižjih denarnih kaznih bodisi v pomanjkljivem nadzoru inšpekcijskih služb, kar se mi zdi bolj verjetno.

horus

slovenska nagrada
za družbeno odgovornost

www.horus.si

*sodelovati,
povezovati se,
soustvarjati*

Letos praznujemo 10 let (2009-2018).
Hvala, da ste z nami.

VABIMO VAS V

**VODILNO SLOVENSKO ORGANIZACIJO ZA
DRUŽBENO ODGOVORNOST IN TRAJNOSTNI
RAZVOJ PODJETIJ, NEVLADNIH ORGANIZACIJ
IN USTANOV**

Sodelujte pri sestavljanju mozaika znanja o družbeni odgovornosti in njenem vplivu na različna področja našega življenja, dela in okolja.

Po svojih močeh se povežimo pri iskanju rešitev in njihovem udejanjanju.

**K DRUŽBENI ODGOVORNOSTI LAHKO
POMEMBNO PRISPEVATE TUDI VI.**

**SODELUJTE Z NAMI,
POSTANITE NAŠI ČLANI!**

IRDO

Inštitut za razvoj družbene odgovornosti

Preradovičeva ulica 26, 2000 Maribor,

Tel.: **031 344 883**

e-pošta: info@irdo.si

Spletna mesta:

www.irdo.si

www.horus.si

www.model-m.si

www.irdo.si

IRDO

Inštitut za
razvoj
družbene
odgovornosti

***Mozaik znanja,
vrednot in sodelovanja
za več družbene
odgovornosti.***

